

Školní rok 2023/2024

**Program prevence rizikového
chování na Základní škole
Dukelských bojovníků a
mateřské škole, Dubenec**

Mgr. Lucie Baliharová
1. 9. 2023

1. Charakteristika školy a její vnitřní zdroje

1.1. Charakteristika školy

a) Charakteristika budovy

Základní škola v Dubenci je plně organizovaná základní škola, sdružuje následující části: základní škola, školní družina, školní klub, školní jídelna – vše v jedné budově, v budově se nachází jedno z oddělení mateřské školy, druhé oddělení je umístěno v samostatné budově (tento PP se však na MŠ nevztahuje).

Velká část dětí dojíždí autobusy, autobusová zastávka se nachází přímo před budovou školy, zastávka pro jednu linku je od školy vzdálena asi 300 metrů.

Pedagogický sbor ZŠ tvoří vedení školy (ředitelka, zástupce ředitele), 9 učitelek a 3 učitelé, 4 vychovatelky (3 z nich mají navíc úvazek pro asistenta pedagoga), 5 asistentek pedagoga. Pro žáky 1. stupně jsou k dispozici tři oddělení školní družiny. Školní klub mohou využívat žáci 6. – 9. třídy, případně zde další žáci tráví čas, než jim jede autobus nebo začne odpolední výuka či zájmový kroužek.

Žáci i zaměstnanci školy mohou využívat školní jídelnu s vlastní kuchyní. Pro dodržování pitného režimu si mohou všichni žáci předplatit čaj. V odpoledních hodinách slouží prostory školy zájmovým kroužkům.

Škola je zapojena do projektů: „Mléko do škol“, „Ovoce a zelenina do škol“, „Skutečně zdravá škola“, „Pěšky do školy“, „Reflexáci“, „Aktivní škola“, projekt OP JAK „Podpora ZŠ a MŠ IV“, je držitelem certifikátu „Rodiče vítáni“.

b) Charakteristika materiálně-technického vybavení

V budově školy je 9 kmenových učeben vybavených interaktivní didaktickou technikou, dvě oddělení školní družiny (třetí oddělení družiny se realizuje ve volné učebně...), tělocvična s pódium a posilovnou, knihovna, hudebna s interaktivní tabulí. Hudebna je využívána pro výuku hudební a výtvarné výchovy, jiných předmětů, školní klub, pro konání výstav, besed či přednášek, tvořivých dílen. Ve 2. patře se nachází učebna informatiky s dvaceti pěti funkčními počítači, propojenými do sítě a s připojením na internet, také PC pro střih videa se skenerem a nově i 3D tiskárna. Počítačová učebna byla zrekonstruována na jaře roku 2019. Na chodbách v 1. i 2. patře se nacházejí malé relaxační kouty s pohovkou.

Ke sportovním aktivitám mohou děti kromě tělocvičny využívat za budovou školy travnaté hřiště s doskočištěm a běžeckou dráhou, nově vybudované workoutové hřiště, případně sportovní areál obce, vzdálený 5 minut chůze. Na rozsáhlém školním pozemku se nachází také nedávno zrekonstruovaná školní zahrada s ovocným sadem a parkovou úpravou, pec na výpal keramiky dřevem a prutník. Na jaře roku 2019 byla škole slavnostně předána venkovní učebna – dřevěný altán. Včelíny v nejbližší části pozemku využívají členové včelařského kroužku. Nově byla školní zahrada vybavena herními prvky (skluzavka, houpačky).

V přízemí školní budovy jsou šatny, kde mají děti od 3. třídy vlastní uzamykatelné skříňky, 1. a 2. třída má šatnu bez skříněk. V přízemí je cvičná školní kuchyňka, dále školní dílna s elektrickou keramickou pecí a s dřevoobráběcími stroji na přípravu materiálu pro vyučování pracovní a výtvarné výchovy.

Školní jídelna s kuchyní se nachází přímo v budově základní školy. Pro dodržování pitného režimu si mohou všichni žáci předplatit čaj, podávaný v době velké přestávky.

Škola organizuje péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a prostřednictvím logopedického kroužku pomoc při nápravě poruch výslovnosti. Na škole pracuje metodik prevence, výchovný a kariérní poradce, asistentky pedagoga, škola úzce spolupracuje s PPP a SPC Královéhradeckého kraje – pracoviště PPP Trutnov a Hradec Králové. Nadaným žákům nabízí zapojení

do soutěží a olympiád v různých předmětech. Volnočasové aktivity jsou realizovány prostřednictvím zájmových kroužků.

Vstup do školy je zabezpečen bezpečnostním zámekem, u dveří je nainstalován komunikátor s kamerou a elektrickým vrátným, zaměstnanci využívají pro vstup do školy čipy. Pro zajištění větší bezpečnosti žáků i zaměstnanců a jako preventivní opatření proti vandalismu byl na chodbách, v šatnách a ve vestibulu nainstalován kamerový systém se záznamem.

Učitelé i děti základní školy pořádají řadu tradičních akcí pro rodiče i veřejnost: Den matek, Se světylky za strašidly, vánoční dílny, koncerty v dubeneckém kostele, ve spádových obcích vystoupení k vítání občánků či rozsvěcení vánočních stromů, Noc s Andersenem, akce pro předškoláky i děti z mateřské školy.

c) Sociokulturní a národnostní charakteristika žáků

K 1. září 2023 je k základnímu vzdělávání zapsáno 161 žáků, na 1. stupni 89 žáků, na 2. stupni 72 žáků.

5 žáků se hlásí k ukrajinské národnosti a mají občanství UK, ostatní žáci se hlásí k národnosti české, občanství mají všichni ČR.

Počet žáků se speciálními vzdělávacími potřebami: s 1. stupněm PO 5, s 2. stupněm PO 13, s 3. stupněm PO – 18, celkem 9 žáků se vzdělává s IVP. Očekáváme během školního roku změny v počtu žáků s IVP i s PO.

Prostředí

Jde o venkovskou školu, plně organizovanou, s rodinnou atmosférou, která nabízí klidné a bezpečné prostředí v čisté lokalitě a méně početné kolektivy s dobrou možností individuálního přístupu k žákům. Budova školy se nachází zhruba v polovině obce, z jedné strany asi 30 m od silnice, zadní část školy je situována do školní zahrady, za ní následují pastviny, pole, lesy. Děti tak mají možnost trávit dostatek času v přírodě - v době vyučování během hodin tělesné výchovy, výtvarné a pracovní výchovy, v rámci vlastivědných a přírodovědných vycházek a cvičení, po vyučování během pobytu ve školní družině a školním klubu. Využívány jsou i další objekty v obci – exkurze do firmy Magrix a Karsit, obecní sušárna a moštárna ovoce, kulturní akce v kostele, obecní sportoviště.

Na druhou stranu je pro žáky kvůli dopravě komplikovanější přístup k různým kulturním, vzdělávacím akcím, exkurzím apod. mimo obec Dubenec. Nejčastěji je využívána nabídka kulturních pořadů a edukačních programů organizací ve Dvoře Králové nad Labem (Hankův dům, ZOO, DDM Jednička, muzeum, knihovna Slavoj, MAS Královédvorský atd.) Využívány jsou pravidelné autobusové linky nebo objednané autobusy, vždy to ale přináší časové omezení výuky a klade na rodiče žáků zvýšené finanční nároky. Proto je potřeba pečlivě vybírat pořady, které budou pro žáky skutečně přínosné. Snažíme se poznávat i vzdálenější okolí obce a současně zvyšovat fyzickou kondici žáků v rámci exkurzí na kole nebo pěšky.

d) Riziková prostředí ve škole a v její blízkosti

- šatny, WC

- autobusové zastávky, obecní hřiště (200 m), regionální prodejna (100 m), obecní komunikace „Krátká strana“

e) Školní řád

- Přístupný v plném znění v elektronické podobě na www.zsdubenec.cz, v tištěné verzi v ředitelně školy a v pořadači na chodbě vedle knihovny
- Rodiče stvrzují svým podpisem, že se se zněním celého školního řádu seznámili.
- Žáci jsou seznámeni se školním řádem vždy na začátku školního roku.

1.2. Personální zajištění PP

a) Školní poradenské pracoviště

Složení: Mgr. Martina Jonešová (ředitelka školy)

Mgr. Lucie Baliharová (školní metodik prevence)

Mgr. Romana Smíšková (výchovný poradce, kariérové poradenství)

Mgr. Michaela Dědková (speciální pedagog)

Školní poradenské pracoviště (ŠPP) zajišťuje poskytování a koordinaci preventivních, pedagogických a poradenských služeb přímo na škole. Poskytuje bezplatné poradenské a konzultační služby žákům, jejich rodičům a pedagogům. Snaží se jim pomáhat při zvládnání a řešení výchovných, vztahových a výukových potíží. ŠPP stanovuje postup při řešení závažných případů RCH, účastní se výchovných komisí, případových konferencí, schůzek s OSPOD.

Podmínkou pro poskytnutí školní poradenské služby nezletilému žákovi je informovaný souhlas jeho zákonných zástupců. S veškerými informacemi poskytnutými v rámci činnosti ŠPP je nakládáno v souladu se zákonem č.101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů.

Standardní činnost školního poradenského pracoviště

- pracovat se všemi subjekty školy a vytvořit tak širokou základnu primární prevence školní neúspěšnosti a sociálně nežádoucích jevů
- vytvářet podmínky pro společné vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných
- koordinovat budování příznivého sociálního klimatu třídních kolektivů, případně vytvářet podmínky pro začlenění kulturních odlišností a přijímání sociálních odlišností na škole
- koordinovat dlouhodobou péči o žáky s neprospěchem
- poskytovat metodickou pomoc učitelům při řešení aktuálních výchovných i vzdělávacích problémů u jednotlivých žáků a třídních kolektivů
- prohloubit spolupráci a komunikaci mezi školou a rodiči
- koordinovat poradenské služby poskytované školou se službami školských poradenských zařízení (zejm. pedagogicko-psychologické poradny, speciálně pedagogického centra, střediska výchovné péče)

b) Školní metodik prevence

Funkci školního metodika prevence RCH vykonává Mgr. Lucie Baliharová, učitelka na 2. stupni, absolvovala specializační studium pro výkon této funkce.

Kontakty: e-mail – baliharova@zsdubenec.cz , 724 680 631

Standardní činnost metodika prevence RCH

- spolupráce s pracovníky školního poradenského pracoviště, třídními učiteli a zákonnými zástupci žáků
- koordinace vytváření a realizace preventivního programu školy
- sledování aktuální situace ve škole
- poskytování metodické pomoci pedagogickým pracovníkům školy při realizaci preventivního programu školy a při provádění jednotlivých preventivních aktivit
- spolupráce s institucemi, které zajišťují odbornou pomoc v problematice prevence rizikového chování
- zajišťování informovanosti žáků nebo jejich zákonných zástupců o činnosti institucí poskytujících pomoc dětem s projevy rizikového (sociálně patologického) chování

- spolupráce se školskými poradenskými pracovišti a dalšími institucemi, které se zabývají primární, sekundární i terciální prevencí
- poskytování konzultační a poradenské pomoci rodičům

c) Výchovný poradce

Funkci výchovného poradce vykonává Mgr. Romana Smíšková, učitelka z 2. stupně, absolvovala specializační studium pro výkon této funkce.

Kontakt: e-mail smiskova@zsdubenec.cz

Standardní činnost výchovného poradce:

- spolupráce s celým týmem ŠPP a koordinace jeho práce
- spolupráce se školskými poradenskými pracovišti
- vyhledávání žáků, kteří potřebují pomoc a jejichž výchova, vzdělávání nebo psychický a sociální vývoj vyžadují speciální péči
- koordinace inkluze žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných
- průběžné sledování chování žáků po dobu školní docházky a předkládání návrhů na postup a řešení jednotlivých problémů
- metodická pomoc třídním učitelům při řešení aktuálních problémů třídních kolektivů
- zprostředkování diagnostiky speciálních vzdělávacích potřeb a intervenčních činností pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami
- zajišťování průběžné a dlouhodobé péče o nadané žáky
- spolupráce s rodiči nebo zákonnými zástupci dítěte
- shromažďování odborných zpráv a informací o žácích v poradenské péči a v péči dalších údajů
- poskytování kariérového poradenství

d) Speciální pedagog

Funkci speciálního pedagoga vykonává Mgr. Michaela Dědková, telefon: 704 890 574, e-mail: dedkova@zsdubenec.cz

Standardní činnost poradenství z oblasti speciální pedagogiky

- připravuje podmínky pro inkluzi žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, návrhy na péči o tyto žáky, koordinuje poskytování poradenských služeb těmto žákům školou a školskými poradenskými zařízeními a koordinuje vzdělávací opatření u těchto žáků
- pomáhá sepsat individuální vzdělávací plán a vyhodnocuje ho spolu s pedagogy, sleduje jeho dodržování a poskytuje návrhy k plnění IVP
- kontroluje dodržování IVP žáků, poskytuje návrhy k plnění IVP
- zajišťuje péči o žáky s potřebou podpůrných opatření
- zajišťuje vhodnou literaturu, výukové materiály a software pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami
- poskytuje poradenství zákonným zástupcům žáků a pedagogům školy
- spolupracuje s asistentkami pedagogů a školním asistentem, doporučuje jim pracovní postupy
- kontroluje práci asistentů pedagogů v třídním kolektivu, jejich efektivního zapojení do činnosti ve třídě a spolupráci s rodiči
- spolupracuje s PPP, SPC, SVP, OSPOD
- shromažďování podkladů pro psychologická a speciálně-pedagogická vyšetření
- zajištění podpůrných opatření pro žáky se SVP
- včasná diagnostika žáků a dětí
- poradenství při obtížích s přípravou na vyučování žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, - konzultace se zákonnými zástupci žáků.

e) Pracovníci školy

1. Pedagogičtí zaměstnanci:

Jonešová Martina, Mgr. (ředitelka školy)
Provazník Ladislav, Ing. (zástupce ředitelky ZŠ)
Baliharová Lucie, Mgr.
Buňatová Jana, Mgr.
Poličanská Danuše, Mgr.
Hýřová Karolína, Mgr.
Lelková Milena, Mgr.
Hrušková Hana, Mgr.
Malá Iveta, Mgr.
Malý Aleš, Mgr.
Lochař Václav, Ing., Ph.D.
Leplť Jiří, Mgr.
Skurčáková Lenka, Mgr.
Smíšková Romana, Mgr.
Dědková Michaela, Mgr.
Svobodová Andrea, Mgr. (zástupce ředitelky pro MŠ)
Dohnalová Kateřina, DiS. – učitelka MŠ
Vanclová Marcela – učitelka MŠ
Vrzáková Lenka – učitelka MŠ

Vychovatelky

Šebková Jana, Bc.
Vaničková Monika
Freislebenová Anežka, Bc.
Sýkorová Lada

Asistenti pedagoga:

Freislebenová Anežka, Bc
Podolníková Věra
Šimová Jana
Vaničková Monika
Karbanová Andrea
Sýkorová Lada
Houžvičková Taťána
Koprďová Veronika
Valentová Zdeňka

Školní asistent ZŠ a MŠ:

Šenfěldrová Andrea

2. Nepedagogičtí zaměstnanci:

Balcarová Jitka (uklízečka ZŠ)
Šimková Libuše (uklízečka ZŠ)
Skurčák Vladimír, Mgr. (školník ZŠ a MŠ)
Wachtlová Jana (vedoucí jídelny)
Volšičková Jana (hlavní kuchařka)
Vejnarová Jana (kuchařka)
Krejčová Radka (účetní)

Kovalová Marta (kuchařka a uklízečka MŠ)
Čtvrtečková Renáta (školnice MŠ)

Všichni pracovníci vytvářejí fungující, spolupracující tým, vyznačující se vzájemnou důvěrou i ochotou pomoci, sdílet zkušenosti i příklady dobré praxe.

Učitelé nemají své pracovny/kabinety (výjimkou je zrekonstruovaný kabinet fyziky/chemie, který sdílí dva pedagogové), nýbrž se scházejí společně ve sborovně. Tato zdánlivá nevýhoda se ukazuje jako výhoda pro stmelení pracovního kolektivu a okamžité informování o problémech i úspěších, se kterými se učitel ve třídě setkal. I když mimo sborovnu po většinu pracovní doby zůstávají vychovatelky a asistentky, potřebné informace o žácích i o dění ve škole si s učiteli vzájemně vyměňují bez problémů. Případné projevy rizikového chování monitorují i ostatní, nepedagogičtí, zaměstnanci školy a informují třídní učitele, případně vedení školy.

1.3. Informační zdroje

a) Odborná a metodická literatura

- V knihovně v 2. patře budovy a v příruční knihovně ve sborovně - přístupná všem zaměstnancům školy, na požádání možno zapůjčit i rodičům. Fond odborné literatury je průběžně doplňován o nové tituly.

b) Webové stránky školy, kontakty

- www.zsdubenec.cz: V záložce Poradenské pracoviště <http://www.zsdubenec.cz/poradenskepracoviste/> najdou rodiče, učitelé i žáci informace o výchovném poradenství, o činnosti školního metodika prevence, odkazy na webové stránky zabývající se problematikou RCH i kontakty na odborná pracoviště. <http://www.zsdubenec.cz/bezpecny-internet/> přináší desatero bezpečného užívání internetu jako prevenci hlavně kyberšikany a sexuálního zneužívání.
- Na webových stránkách školy jsou přístupné kontakty všech učitelů.
- ŠMP: Lucie Baliharová, baliharova@zsdubenec.cz, 724680631, konzultační hodiny dle dohody.
- Výchovná poradkyně: Romana Smíšková, smiskova@zsdubenec.cz

c) Schránka důvěry

Schránka důvěry (bílá kovová schránka na dopisy, uzamykatelná) se nachází na začátku chodby na obou stupních školy. Její obsah je pravidelně kontrolován ŠMP. Není však žáky téměř využívána. O její existenci jsou žáci informováni vždy na začátku školního roku třídním učitelem.

2. Analýza současné situace, evaluace PP 2022/2023

Ke zjištění současného stavu rizikového chování ve škole byly využity: evaluace PP 2022/2023, záznamy v „Deníku prevence“, monitoring všemi zaměstnanci školy, rozhovory s rodiči během třídních schůzek, zápisy z výchovných komisí či obdobných schůzek s rodiči.

Evaluace PP 2022/23

Prevence rizikového chování žáků probíhala podle MPP 2022/2023, ten byl vytvořen v souladu se školním řádem naší školy a s pokyny MŠMT ČR, byl schválen pedagogickou radou.

Program primární prevence koordinovala metodička prevence RCH, na jeho realizaci se podíleli všichni zaměstnanci školy. Třídní učitelé sledovali dění ve svých třídách, využívali různých situací k preventivnímu působení, drobné problémy bezprostředně řešili, o závažnějších informovali rodiče a řešili je ve spolupráci s nimi, v případě závažnějších problémů by byl ke spolupráci přizván OSPOD, stalo se tak v jednom případě. – dehonestace pedagogů na videu zveřejněném na sociálních sítích.

Prvořadými cíli působení všech pracovníků školy bylo *udržovat pozitivní klima celé školy i jednotlivých třídních kolektivů. Pedagogičtí pracovníci se dále zaměřovali na seberegulaci a sociální dovednosti žáků. Prevence byla cílena na témata, jež vyplynula z evaluace uplynulého školního roku, a to: zlepšení vztahů v třídním kolektivu / šikana, vulgární vyjadřování; na toleranci a spolupráci; vandalismus; kouření/ zdravý životní styl; multikulturní výchova/ xenofobie a rasismus.* K prevenci rizikového chování byly využívány různé příležitosti, ať už situace, které přinášel každodenní život ve škole, či cílené a plánované aktivity.

Naším cílem bylo i nadále učit žáky žít v souladu se zásadami zdravého životního stylu i s ohledem na duševní zdraví. Zdůrazňována byla potřeba pravidelných pohybových aktivit i zdravého stravování. Během školního roku se realizovala celá řada sportovních a pohybových akcí nad rámec hodin tělesné výchovy. Dalším cílem sportovních aktivit byla samozřejmě týmová spolupráce a hra fair-play. Ze sportovních aktivit jmenujme např. Vánoční turnaj ve volejbale pro 2. stupeň, McDonald's Cup – vybraní žáci 4. ročník, Atletický čtyřboj – vybraní žáci z 6., 7., 9. třídy, Sportovní den 1.- 4. třídy, Grál dukelských bojovníků 5.-9. třídy, cykloexkurze na Chlum (9. třída), Po stopách Erbenovy Kytice (8. a 6. třída) a další cyklovýlety, projektový den na počest manželů Zátopkových, bruslení (5.-9. třída), lyžařský výcvik pro 7. třídu, lyžování Soptík pro žáky 4. a 5. třídy.

Učitelé s ohledem na probírané učivo využívali takové metody a činnosti, které posilovaly a rozvíjely pozitivní mezilidské vztahy, vedly žáky ke kooperaci, pomoci slabším, rozvíjely vzájemnou komunikaci a upevňovaly kladné vztahy v třídním kolektivu. Na začátku školního roku třídní učitel s asistentkou pedagoga zorganizovali pro žáky šesté třídy adaptační pobyt (nocleh) ve škole, který efektivně napomohl stmelení kolektivu a navázání pozitivních vztahů s novým třídním učitelem. K práci s třídním kolektivem byly využívány třídnické hodiny i všechny akce mimo prostory školy (exkurze, školní výlety, lyžařské výcviky a plavecký kurz, bruslení atd.)

Škola poskytovala rozmanitý výběr kroužků, organizovala některé tradiční zábavné, kulturní a sportovní akce i akce pro rodiče s dětmi (Se světýlky za strašidly, vánoční dílny, vánoční koncert v kostele, vystoupení žáků během rozsvěcení vánočního stromu v některých spádových obcích), i mezigenerační spolupráci (vystoupení Sborečku a tanečního kroužku pro dubenecké seniory). Bodový systém na 2. stupni měl za cíl snižovat riziko vandalizmu a napomáhat práci s třídním kolektivem. Regionální patriotismus a komunitní život byly podporovány během návštěv místních podniků a spolků (dny otevřených dveří v Karsitu, Magrixu, SDH Dubenec – všichni žáci, moštárna - 3. – 5. třída).

Proti vandalizmu a na ochranu životního prostředí byl cílený celoroční projekt Třídění odpadu. Žáci 2. třídy absolvovali Den lesů na Felčarské stezce. Zvláště na prvním stupni vyučující se žáky využívali k výuce pobyt venku, na školní zahradě či v blízkém lese. Na environmentální výchovu cílila všechna oddělení družiny.

Žáci byli vedeni ke spolupráci i mezi třídami, žáci 2. stupně pořádali akce (či pomáhali s jejich realizací) pro mladší spolužáky (Mikuláš, Předškolíčky, pomoc žáků druhého stupně při organizaci akcí družiny, Happy Halloween). K práci s třídním kolektivem přispívaly vánoční besídky a třídnické hodiny. Spolupráci žáků ve skupinách, týmového ducha, rozvíjelo skupinové vyučování, které učitelé, ve větší, či menší míře využívali (s ohledem na probíranou látku i specifika třídy). Učitelé využívali moderní metody učení (kritické myšlení, skupinové učení atd.), které vedou žáky ke spolupráci a toleranci a dávají jim možnost lépe se zapojit do procesu učení i do kolektivu.

Bezpečnosti v dopravě se žáci 4. a 5. třídy učili v rámci dopravní výchovy (organizoval DDM Jednička ve Dvoře Králové n. L.) Na bezpečnost v kyberprostoru byl cílen každoroční projekt Královéhradeckého kraje – kurz Kraje pro bezpečný internet, který absolvovali žáci druhého stupně. Finanční gramotnost rozvíjela soutěž Rozpočti si to!, tým 9. ročníku zvítězil v Královéhradeckém kraji a postoupil do finálového kola do Prahy do ČNB. Preventivní programy zaměřené na sexuální výchovu absolvovali žáci 8. a 9. ročníku – E-shop na lásku, žáci 9. ročníku pak ještě program Who are you?

Hojně byly využívány příležitosti k pěstění kulturního a společenského chování i k rozvoji estetického cítění. Žáci obou stupňů navštívili divadelní představení ve škole, v jaroměřském divadle, v kulturním zařízení ve Dvoře Králové, zájemci z druhého stupně, převážně žáci 8. a 9. ročníku, zhlédli operu Carmen v Národním divadle, edukační program Městská knihovny Slavoj absolvovali žáci 5.-7. třídy atd. Radost nám dělalo, že žáci se na těchto programech vždy chovali v mezích slušného chování, což se o žácích z jiných škol nedalo říct.

I v tomto školním roce všechna tři oddělení školního klubu a školní družiny bez problémů spolupracovala a vychovatelky s asistentkami pedagoga pro děti připravily zábavné soutěže (Družastár, Družina má talent, závody kol a koloběžek), karneval, čarodějnický den, vodní klouzačku a výlet do České Skalice. Pro veřejnost v lednu uspořádaly Blešák, jehož výtěžek byl použit na nákup kvalitních barev k obnově hry na asfaltu a betonu u školy. Děti se zapojily i do několika výtvarných soutěží, pokračovalo se v projektu Celé Česko čte dětem, který považujeme za přínosný v podpoře kladného vztahu k četbě. Hlavním zaměřením opět bylo smysluplné trávení volného času (tvoření, soutěže, vaření, společné hry, sport) a dále sociální a komunikační dovednosti – efektivní prevence sociálně patologických jevů.

V druhém pololetí školního roku se všichni žáci od 3. do 9. třídy a všichni pedagogičtí pracovníci účastnili dotazníkového šetření na zjištění klimatu třídního kolektivu a klimatu celé školy (portál Pro školy; www.proskoly.cz). Výsledky jsou důležitým podkladem pro další práci s třídními kolektivy i pro další směřování naší školy.

Nejčastěji řešenými problémy byly konfliktní situace mezi žáky ve 4. třídě a mezi žáky ve třídě 7. Pro budoucí školní rok pro nás vyplývá nutnost posilovat psychickou odolnost žáků, jejich vzájemnou spolupráci a upevňovat kladné vztahy v třídních kolektivech. K naplnění tohoto záměru by měly v dalším školním roce přispět pravidelné, do rozvrhu hodin zařazené třídnické hodiny.

Učitelé přistupovali zodpovědně ke svému sebevzdělávání, ve velké míře využívali různých vzdělávacích nabídek v podobě webinářů i kurzů a školení v prezenční formě. Metodická prevence se zúčastnila semináře Vybrané bezpečnostně právní aspekty rizikového chování, který zaštitil OSPOD ve Dvoře Králové n. L.

Dařila se nám spolupráce s rodiči, zapojovat je do akcí pořádaných školou. Tatínek žáka z MŠ zdarma smontoval a nainstaloval herní dřevěnou konstrukci na školní zahradě.

V čem je naše škola dlouhodobě výjimečná, je skvěle fungující tým všech pracovníků školy, který vyráží též na společné výjezdy „teambuilding“. Pracovní kolektiv se vyznačuje upřímně přátelskou atmosférou, vzájemnou důvěrou i ochotou pomoci a sdílet zkušenosti i nad rámec pracovních záležitostí. Ve vedení školy pracovníci vidí oporu a v případě potřeby u něj naleznou zastání. Spokojení zaměstnanci jsou podmínkou pro spokojené žáky a opačně.

„Možná rizika, ohrožení“

- Do školního řádu byl od září 2017 zanesen zákaz používat mobilní telefony a další elektronické přístroje. *(Žáci mají zakázáno používat mobilní telefon, MP3, MP4, tablet a další elektronické přístroje v budovách školy a školských zařízení od příchodu do odchodu (po skončení výuky) ze školy (ani o přestávkách), výjimku může povolit pouze pedagog.)*

Zákaz byl motivován prevencí kyberšikany a zlepšením aktivní komunikace mezi žáky. Žáci mají současně tendence zákaz nerespektovat a porušovat jej.

- Od školního roku 2019/20 přešla škola na elektronický systém evidence žáků, vedení klasifikace, třídní knihy, komunikace s rodiči atd. – Bakaláři. Omlouvání žáků v Bakalářích či pravidelná kontrola sdělení školy nebo učitelů nebyly ze strany některých rodičů bezproblémové, proto od školního roku 2020/21 došlo k návratu papírové žákovské knížky, a to za účelem sdělení školy rodičům a omlouvání absence žáka. K evidenci klasifikace nadále slouží systém Bakaláři.
- V souvislosti s válkou na Ukrajině na žáky působily nové stresory, někteří žáci pociťovali obavy z rozšíření válečného konfliktu, strach o život svůj a svých blízkých. Do školy nastoupili tři žáci ukrajinské národnosti.

Co se nám nedařilo, co nás trápilo minulý školní rok

- učitelé i vychovatelky nejčastěji řešili konflikty mezi žáky - v příštím školním roce je potřeba více pracovat s třídními kolektivy, např. v rámci třídnických hodin, preventivních programů s externími lektory
- emoční nevyzrálость některých dětí – záchvaty vzteku, odmítnutí plnit pokyny učitele, urážení se, ubližování spolužákům (rodiče těchto žáků informováni, v kontaktu s paní učitelkou, úspěchy částečné)
- vandalismus (poškození školního majetku) a plýtvání s potravinami (ve školní jídelně i svačiny)
- nepodařilo se zorganizovat celoškolní projektový den zaměřený na konkrétní téma prevence RCH
- několik případů, kdy se škole nedařilo s rodiči sdílet stejné výchovné a vzdělávací cíle a hodnoty

3. Cíle a úkoly na školní rok 2023/2024

Z evaluace a analýzy pro nás vyplývají tyto cíle na školní rok 2023/2024

- a) Udržovat pozitivní klima celé školy i jednotlivých třídních kolektivů.
- b) Zaměřit se na seberegulaci a sociální dovednosti žáků. Využívat pravidelně třídnické hodiny (aspoň jednou za měsíc) pro práci s třídním kolektivem, k vzájemnému poznávání a řešení problémů ve třídách.
- c) Prevenci cílit zvláště na tato témata: zlepšení vztahů v třídním kolektivu / šikana, vulgární vyjadřování; na toleranci a spolupráci; vandalismus; kouření/ zdravý životní styl; multikulturní výchova / xenofobie a rasismus.
- d) Sjednotit postup učitelů vůči nežádoucímu chování žáků (vulgární vyjadřování, pozdní příchody apod.).
- e) Na 2. stupni pokračovat v bodovém systému, využívat ho k prevenci vandalismu i pro práci s třídním kolektivem.
- f) Rozvíjet komunikaci mezi žáky navzájem, mezi žáky a učiteli, mezi učiteli a rodiči, mezi vedením školy a personálem, o problémech informovat rodiče bezprostředně a tím předcházet narůstání problémů, upřednostňovat neformální a osobní komunikaci s rodiči, usilovat o dobré vztahy mezi rodiči a školou.
- g) Alternativy k mobilním telefonům jako náplně trávení času o přestávkách – aktivní přestávky v tělocvičně pro žáky na 2. stupni, aktivní přestávky s měkkými míči na chodbě pro žáky 1. stupně.

- h) Prohlubovat spolupráci a vzájemnou komunikaci mezi učiteli při zachycování varovných signálů spojených s možným rozvojem rizikového chování.
- i) Pokračovat v nabídce mimoškolních aktivit, případně ji rozšiřovat.
- j) K prevenci rizikového chování využívat aktuálně různé příležitosti, formy a metody (např. besedy s odborníky, tematická divadelní a filmová představení, četba knih a časopisů s danou tematikou, významné dny atd.)
- k) Zlepšovat u žáků povědomí o zdravém stravování, zamezit plýtvání potravinami, aktivně zapojit žáky i rodiče do zdravého stravování ve škole – škola přihlášená pod záštitou Královéhradeckého kraje do projektu Skutečně zdravá škola
- l) **Bezprostředně reagovat na aktuální situaci, na aktuální potřeby.**
- m) Aktualizovat krizový plán, informovat o jeho umístění i obsahu ostatní zaměstnance školy.
- n) Zapojovat rodiče do aktivit školy.
- o) O aktivitách školy nadále informovat na webových stránkách školy, na facebooku i na Bakalářích.

4. Činnosti nutné k dosažení cíle

4.1. Žáci

4.1.1. Všichni žáci

Vždy reagujeme na aktuální situaci a bezprostřední podněty! O svých „neplánovaných“ aktivitách vedou učitelé záznamy. (Kdy, na jaké téma, jak)

a) Dlouhodobé aktivity

- program Skutečně zdravá škola – celoročně (mezinárodně oceňovaný program, který by měl naší škole pomoci zajistit kvalitní stravování a vzdělávání o jídle)
- projekt Pěšky do školy – zvýšení fyzické kondice žáků, ekologie, zvýšení dopravní bezpečnosti v okolí školy
- projekt Reflexování – zvýšení osobní bezpečnosti na silnici
- třídění odpadu - celoročně
- sběr a žaludů – říjen – Ing. L. Provazník
- využívání spotů Prevencí k bezpečí natočených ve spolupráci s Policií ČR – v průběhu roku – třídní učitelé (zaznamenat do „Deníku prevence“)
- Král sudoku – celoroční – Mgr. Romana Smíšková
- využít pracovní sešity Etické výchovy – etická výchova se od tohoto školního roku stala součástí vyučovacího předmětu (občanská a etická výchova)
- volnočasové aktivity – kroužky – září až květen - jednotliví vedoucí
- bude-li to vyžadovat situace v jakékoli třídě a nebudeme-li ji schopni řešit vlastními silami, požádáme o intervenční program (PPP Trutnov) nebo o spolupráci OSPOD či jiné externí lektory

b) Krátkodobé aktivity

- celoškolský projektový den věnovaný tematice ochrany životního prostředí a zdravého životního stylu – únor – učitelé kolektivně
- tradiční celoškolské akce připravované a realizované ve spolupráci s žáky:
 - Se světýlky za strašidly – říjen/listopad – Mgr. L. Skurčáková
 - vánoční koncert – prosinec – Mgr. L. Skurčáková, Mgr. M. Lelková
 - sportovní dny, turnaje - v průběhu roku – Mgr. J. Lepít

- školní výlety – květen /červen – třídní učitelé

4.1.2. Žáci 1. stupně

a) Dlouhodobé aktivity

Učitelé budou s ohledem na probírané učivo využívat takové metody a činnosti, které posilují a rozvíjejí mezilidské vztahy, vedou žáky ke kooperaci, pomoci slabším, rozvíjejí vzájemnou komunikaci a upevňují pozitivní vztahy v třídním kolektivu. Zapojují párové a skupinové vyučování.

- Školní družina 1. – 5. třída – Bc. Jana Šebková, Monika Vaníčková, Bc. Anežka Freislebenová, Lada Sýkorová. Celoroční programy obou oddělení družiny i školního klubu jsou k nahlédnutí na webových stránkách školy nebo na chodbě u knihovny. Věnovat se budou především oblasti ekologie a sociálním vztahům, zaměří se na kulturní a společenské chování (CD + kniha L. Špačka: Dědečku, vyprávěj). V prevenci sociálně patologických jevů zacílí hlavně na šikanu a krádeže.
- Všechna tři oddělení budou vzájemně spolupracovat, děti si tedy budou moci hrát spolu a paní vychovatelky a paní asistentka si je příležitostně rozdělí podle zájmů.
- Paní vychovatelky budou nadále využívat didaktický materiál a knihy: Nejsem z Marsu – multikulturní výchova, knihy s příběhy o zvířatech, M. Drijverová: Kamarádi z velké dálky, Zlobilky, Příšerné zlobilky, A. Kastnerová: O líné babičce, O nevyřádném. Po čtení následuje diskuze s dětmi – mezilidské vztahy, šikana, kriminalita, virtuální drogy.
- Průběžně po celý rok, příležitostně i záměrně, budou využívány motivační hry, hry k rozvoji sociálních kompetencí žáků, dramatická výchova.
- Vychovatelky vedou děti k smysluplnému trávení volného času, bez mobilních telefonů a tabletů.
- Pravidla chování – prevence obecně – děti si společně vytvořily pravidla a ta budou viditelně umístěna v prostorách družiny.
- Každodenní čtení během poledního klidu (20 min., v rámci projektu Celé Česko čte dětem) – mezilidské vztahy.

b) Krátkodobé aktivity

- Reagujeme na aktuální nabídku pořadů kulturního zařízení Hankův dům a Městské divadlo Jaroměř
- Kraje pro bezpečný internet – soutěžní kvíz pořádaný Královéhradeckým krajem – (5. třída, Mgr. L. Skurčáková)
- Dopravní výchova: průkaz cyklisty – 4. a 5. třída – 6 hodin – září – DDM Jednička – Mgr. K. Hýřová, Mgr. A. Malý)
- Lyžařský výcvik – 4., 5., 7. třída – leden/únor – Mgr. J. Lepít
- Logická olympiáda – práce s nadanými žáky – Mgr. R. Smíšková
- Noc s Andersenem – rozvoj čtenářství a péče o dobré vztahy ve třídě – 2. – 5. třída – třídní učitelé

4.1.3. Žáci 2. stupně

a) Dlouhodobé aktivity

- Bodový systém – žáci 2. stupně (celoročně, Ing. Ladislav Provazník)
- Milosrdné žolíky – 4. – 9. třída – celoročně – třídní učitelé
- Učitelé budou s ohledem na probírané učivo využívat takové metody a činnosti, které posilují a rozvíjejí mezilidské vztahy, vedou žáky ke kooperaci, pomoci slabším, rozvíjejí vzájemnou komunikaci a upevňují pozitivní vztahy v třídním kolektivu.
- Třídnické hodiny – jednou měsíčně 90 min – třídní učitelé – práce s třídním kolektivem.
- Práce s nadanými žáky - Král sudoku, Logická olympiáda, Rozpočti si to!, Matematická olympiáda, Ekonomická olympiáda, Pangea, Klokán.

Školní klub (6. – 9. třída) – Lada Sýkorová - smysluplné trávení volného času – příprava pokrmů, ruční práce jako alternativa k mobilním telefonům + pozitivní vztah k práci, spolupráce, kreativita

b) Krátkodobé aktivity

- Kraje pro bezpečný internet – soutěžní kvíz pořádaný Královéhradeckým krajem – září/říjen – Ing. Václav Lochař
- Sportovní den Zátokovi; Grál dukelských bojovníků – Mgr. J. Lepl
- Cykloexkurze a exkurze, školní výlety dle aktuální situace (s ohledem na protikoronavirová opatření)
- Projektový den Kurz první pomoci – externí lektori – únor
- Adaptační pobyt – spolupráce, empatie, osobnostní rozvoj, vztahy v kolektivu – 6. třída – Mgr. M. Lelková – září
- Halloween – akce organizovaná 9. třídou pro žáky 2. stupně – třídní učitelé
- **Reagujeme na aktuální nabídku Hankova domu a jiných organizací.**

4.2. Pedagogové a další pedagogičtí pracovníci školy

- Setkání s metodikou prevence – Mgr. L. Baliharová – PPP Trutnov
- Setkání pracovníků v prevenci RCH – Mgr. L. Baliharová – MěÚ Dvůr Králové nad Labem – OSPOD Dvůr Králové nad Labem
- Učitelé mohou využívat vzdělávacích nabídek MAS Královédvorská, NIDV a dalších institucí
- Teambuildingová akce pro všechny zaměstnance školy – první víkend v září pobyt v penzionu ve Velké Úpě

4. 3. Rodiče

Naplňujeme zásady, které byly formulovány jako kritéria pro získání certifikátu Rodiče vítáni. Všichni zaměstnanci školy jsou připraveni řešit oprávněné připomínky a podněty ze strany rodičů, a to rychle a efektivně, rodičům pak podávat zpětnou vazbu. Tyto zásady naplňují všichni pracovníci školy celoročně.

Rodiče mohou ke komunikaci využívat několik způsobů:

- Telefonicky – 499 694 138, soukromá čísla mobilních telefonů některých učitelů jsou s jejich souhlasem dostupná na webových stránkách školy.
- E – mailem – reditelka@zsdubenec.cz, pracovní e-mailové adresy pedagogů dostupné na webových stránkách školy.
- Systém Bakaláři
- Třídní schůzky - informační schůzka v září (informace o organizaci školního roku, plánovaných akcích, o školním řádu apod.)
 - konzultace k prospěchu a chování (listopad a duben)

Obecně platí: O problémech informovat rodiče bezprostředně a tím předcházet narůstání problémů, upřednostňovat neformální a osobní komunikaci s rodiči.

Na webových stránkách školy rodiče najdou kromě jiného informace o bezpečném užívání internetu (Bezpečný internet), pod odkazem Poradenství jsou přístupné informace o náplni práce výchovné poradkyně a metodičky prevence RCH, dále zde rodiče najdou užitečné odkazy na portály zabývající se prevencí RCH i kontakty na odborná pracoviště. Pod záložkou ZÁKLADNÍ ŠKOLA – Dokumentace – je zveřejněn Preventivní program na aktuální rok, dlouhodobá Strategie řešení primární prevence, Školní řád, jehož součástí je i Sankční řád.

Rodiče svým podpisem potvrzují (žákovská knížka a prezenční listina třídní schůzky v září), že se seznámili se školním a sankčním řádem. (září)

Aktivity

a) Pořádáme školní akce **pro rodiče s dětmi**: Se světýlky za strašidly (říjen), vánoční tvořivé dílny (prosinec), vánoční koncert v dubeneckém kostele (prosinec).

b) Dále škola pro **rodiče našich žáků i veřejnost** poskytuje prostor pro volnočasové aktivity (jóga, zumba, nohejbal, volejbal, posilování), pro pořádání celorepublikové výstavy papírových modelů Papír v Dubenci (říjen).

5. Preventivní program a ŠVP

Prevence rizikového jednání je součástí platného RVP a je zahrnuta do schválených standardů základního vzdělávání. Na 1. stupni je začleněna nejčastěji do předmětu prvouka, přírodověda a vlastivěda, na 2. stupni v předmětech občanská výchova, rodinná výchova, přírodopis a chemie. K preventivnímu působení jsou využívány i texty v čítankách, slovní úlohy atd.

6. Krizové kontakty

Linka bezpečí

telefon: 116 111 rodičovská linka: 840 111 234, 606 021 021

Bezplatná linka bezpečí (pro děti a mládež)

telefon: 800 155 155, 800 155 555

Ztracené dítě (pro rodinu a školu)

telefon: 116 000

Bílý kruh bezpečí (pro oběti kriminality)

telefon: 116 006

DONA (pro oběti domácího násilí)

telefon: 251 511 313

Pedagogicko-psychologická poradna, pracoviště Trutnov

telefon: 499 813 080, 605 448 327

Městský úřad Dvůr Králové n. L. - odbor školství, kultury a sociálních věcí

Bc. K. Pištorová - vedoucí odboru - telefon: 499 318 293
Mgr. D. Motalová - vedoucí sociálního oddělení - telefon: 499 318 238, 603 325 068

Obvodní oddělení Policie ČR Dvůr Králové nad Labem

telefon: 974 539 701

8. Přílohy

- Plán proti šikaně
- Krizový plán

Preventivní program schválila pedagogická rada dne 1. 9. 2023, č.j. ZSD/130/2023

Preventivní program je platný od 4. září 2023.

Vypracovala: Mgr. Lucie Baliharová (metodička prevence RCH)

Ředitelka školy: Mgr. Martina Jonešová